

реакцій на його явища. Вона є фактором, що формує здатність справлятися зі змінами, запобігати стресу в нових проблемних ситуаціях та ефективно реагувати на невизначеність. Емпатія проявляє себе через низку каналів. Серед них провідну роль грає раціональний канал (зосередження уваги та стані, поведінці та проблемах інших людей, соціальних груп, спільнот), інтуїтивний канал (використання минулого досвіду), ідентифікаційний канал (розуміння іншої людини). Відкритись таких каналів створює умови для прозорості комунікативних відносин.

Розвиток емпатії як умови прояву толерантності дозволяє будувати більш співчутливий світ, де кожен може сподіватись на розуміння та підтримку.

#### *Література:*

1. Мілютіна К.Л. Перспектива дослідження толерантності як передумови створення інклюзивних спільнот. Теорія і практика сучасної психології. 2019. Т. 1. № 2. С. 80-84.

2. Ісмаїл Е. Розвиток емпатії як ключ до психологічного розуміння толерантності. Матеріали ііі міжнародної науково-практичної конференції «комунікація як чинник транспарентності соціальної взаємодії: психологічний, історичний, правовий, економічний та політичний виміри». 9-10 травня 2024 року. Тернопіль, Україна.

*Abstract: the significance of empathy for formation is revealed tolerance as a humanistic attitude towards people.*

*Keywords: emotions, empathy, channel, social environment.*

*Науковий керівник – МІРОШКІНА Наталія,  
кандидат філософських наук, старший викладач,  
Миколаївський національний аграрний університет,  
м. Миколаїв*

## **ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА СОЦІАЛЬНОЇ ЗЛАГОДИ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ**

**КОЖОКАРЬ Олена, здобувач вищої освіти  
спеціальність 071 “Облік і оподаткування”**

**Миколаївський національний аграрний університет**

*Анотація: Міжнародний день толерантності, що відзначається 16 листопада, сприяє поширенню толерантності та підвищенню обізнаності про нетерпимість у світі. Це нагода для освітньої діяльності, яка допомагає людям приймати різноманітність поглядів, культур*

*і релігій, підкреслюючи важливість єдності та взаєморозуміння для гармонії та миру в суспільстві.*

**Ключові слова:** *Толерантність, повага, взаєморозуміння, освіта, свобода думки, соціальна злагода.*

*День толерантності: Повага до різноманіття та єдності.* Щороку 16 листопада ми відзначаємо Міжнародний день толерантності, щоб сприяти її поширенню та підвищити обізнаність про випадки нетерпимості, які все ще існують у світі. Хоча толерантність повинна бути частиною нашого повсякденного життя, важливо мати особливу нагоду, яка нагадує про її ключове значення [1].

Толерантність полягає в повазі до різноманіття поглядів, культур, релігій та способів життя. В умовах зростаючої глобалізації та мультикультурності сучасного світу стає вирішальним чинником для мирного співіснування людей з різними переконаннями та походженням.

Толерантність відіграє ключову роль у суспільстві, оскільки сприяє формуванню мирної атмосфери, де кожен враховує думки та ідеї інших. Важливо усвідомлювати, що кожна людина має свої переконання та цінності, які необхідно поважати та приймати. Вона сприяє створенню щасливого, гармонійного та успішного суспільства. Толерантність також стимулює розвиток, допомагаючи людям глибше розуміти світ. Завдяки толерантності люди знайомляться з різноманітними ідеями та поглядами на різні питання [2].

*Толерантність як запорука соціальної злагоди та стабільності.* Великий енциклопедичний словник визначає толерантність (від лат. *tolerantia* – терпимість) як здатність приймати чужі думки, вірування та поведінку. Це означає готовність сприймати різні аспекти (духовні, моральні, естетичні, релігійні), навіть якщо вони суперечать особистим поглядам.

В. Тишков бачить толерантність як особистісну або соціальну характеристику, що визнає багатовимірність світу і різноманітність думок, які не повинні підпорядковуватись єдиному стандарту.

Т. Шихардіна, досліджуючи суперечності толерантності як моральної цінності, вказує на поєднання особистісної автономії та моральної

нормативності. З одного боку, моральний індивід є суверенною особистістю з вільною волею, а з іншого – сфера моралі має абсолютну нормативність [3].

*Толерантність як засіб досягнення злагоди: компроміс і гармонія.*  
Толерантність не є універсальною моральною цінністю, а радше компромісом між принципами, які формують взаємодію людини з оточенням. Будь-який компроміс передбачає взаємні поступки, обмеженість і тимчасовість. Таким чином, толерантність — це прагнення до взаєморозуміння і узгодження різних звичаїв, інтересів і думок без примусу, через освіту та виховання - це «шлях до злагоди, в основі якої завжди перебуває компроміс з іншими і з самим собою» [4].

*Толерантність як основа гармонії та миру в сучасному світі.*  
Толерантність – це повага, прийняття та цінування різноманіття нашого світу, його культур, способів самовираження та проявів людяності. Вона розвивається через знання, відкритість, діалог, а також свободу думок, совісті та переконань. Толерантність означає гармонію в різноманітті. Це не лише моральний обов'язок, але й політична та правова необхідність. Як чеснота, вона робить можливим мирне співіснування, сприяючи переходу від культури війни до культури миру [5].

*Чому важливий Міжнародний день толерантності?* Міжнародний день толерантності є відмінною нагодою для освітньої діяльності, яка допомагає зрозуміти, як стати більш толерантною людиною, а також звернути увагу на випадки нетерпимості, що все ще існують у світі. Цей день, заснований на ідеї єдності, а не поділу, покликаний вшанувати відмінності між культурами та релігіями, а також цінувати їх внесок у наше життя [6].

#### ***Література:***

1. International Day of Tolerance. National today. URL: <https://nationaltoday.com/international-day-for-tolerance/> (дата звернення: 20.10.2024)

2. Maulika Pandey. Importance of tolerance in the society. URL: <http://aurumschool.com/blogs/blog/importance-of-tolerance-in-the-society> (дата звернення: 20.10.2024)

3. Толерантність як моральність особистості. URL: <https://osvita.ua/school/method/upbring/810/> (дата звернення: 21.10. 2024)

4. Declaration on the Principles of Tolerance. URL: <https://www.oas.org/dil/1995%20Declaration%20of%20Principles%20on%20Tolerance%20UNESCO.pdf> (дата звернення: 21.10. 2024)

5. Міжнародний день толерантності- 16 листопада 2024 року. URL: <https://nationaltoday.com/international-day-for-tolerance/> (дата звернення: 22.10. 2024)

***Abstract:** The International Day of Tolerance, celebrated on November 16, promotes the spread of tolerance and awareness of intolerance in the world. It is an opportunity for educational activities that help people accept diversity of views, cultures and religions, emphasizing the importance of unity and mutual understanding for harmony and peace in society.*

***Keywords:** Tolerance, respect, mutual understanding, education, freedom of thought, social harmony.*

***Науковий керівник – ДОВГАЛЬ Олена,  
д-р екон. наук, завідувач кафедри економічної теорії і суспільних наук,  
Миколаївський національний аграрний університет,  
м. Миколаїв***

## **ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК ВІДПОВІДЬ НА СОЦІАЛЬНІ ВИКЛИКИ**

***КРАСНОНОЖЕНКО Наталя, здобувач вищої освіти***

***Спеціальність 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва***

***Миколаївський національний аграрний університет***

***Анотація:** розкрито значення толерантності як інструмента вирішення антагонічних соціальних конфліктів.*

***Ключеві слова:** соціальний конфлікт, примирення, соціальна норма.*

Толерантність в європейській цивілізації виникла як відповідь на присутність в суспільстві протилежних, антагоністичних соціальних, культурних, політичних, релігійних інтересів. Невипадково, цей термін з'явився в Західній Європі в добу Реформації та відродження, тобто в період жорстоких та кровавих релігійних війн між католиками та протестантами. Спочатку цей термін використовувався в значенні «терпимість». Мала на увазі терпимість до інакомислення та інших релігійних переконань. Гостра потреба в толерантності виникає тоді, коли базові інтереси соціальних груп вступають в антагоністичні протиріччя і з'являється загроза руйнування